

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea” (4 pag.) 120 Lei pe an
„Foala Interes.” (4 pag.) 80 Lei pe an
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat”, fără alt adaus la plată.

Foale pentru popor.
Apare JOIA
Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 300 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 300 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacția și Administrația: Orăștie (jud Hunedoara).

— Despre Bucovina. —

Vede în sfârșit lumina, —

Însă — lanțurile i-au rămas...

Verbe adevărate. Și potrivite nu numai în Bucovina, ci și încolo prin țară, și pe la noi.

Într'un număr mai nou, dl Const. Bacalbașa scrie în „Universal” un articol despre stările din Bucovina, la care spune următoarele adevăruri dureroase:

... „Ștergându-și ochii adormiți de un veac și jumătate, — Româniimea vede în sfârșit lumina vieții libere și neastărnate.

„Însă lanțurile cari au ținut-o în robie dela 1775 până la 1918, au lasat urme pe trupurile încovoiate, — iar stăpânii de terți ani și astăzi stăpânii nenorocitului ținut.

„Țăranul român este tot ferecatul de până ieri. Stăpânii Bucovinei sunt tot capii bogatelor întreprinderi industriale și comerciale: bogăția de tot felul (finanțe) streină apasă asupra plugărimii, o stoarce și tinde să o îndobitocască...

„Ni se scrie din județele Bucovinei că este o jale să vezi țărâniimea când se întoarce dela târguri. Fețele sunt aprinse, ochii au sclipele bolnave, fiindcă toți țărânii au trecut prin cârciumile, mai toate ținute de străini, unde au băut rachipurile amestecate cu eter.

„Este o administrație românească în Bucovina, care să apere neamul de peire? — Iată întrebarea cea mai dureroasă a ceasului.

„În toate Vinerile — zi de târg — când se înapoiază țărânii dela Rădăuși, dela Câmpulung, ori dela Vatra-Dornei, Suceava, etc., aceeași vedere întristătoare.

„Stoarcerea economică a ținutului, este licoana vie a stăpânirii străine în urmarea

„Cine cutreeră Bucovina, vedea că nu este gară, nu este haltă, nu este sat, cântun sau cărare, unde să nu fie așezată o fabrică ceva. Fabrici nenomărate de cherestea, de splint etc., cari toate storc bogățiile țării, și bogătesc numai și numai pe străini. pe când românimea este tot iobaga de odinioară! Așa se și tâlcuește, de ce orașele au încăput toate în mâinile minoritare (de nesurii străine) făcând cu neputință înflorirea neamului românesc!

„În creșterea munților, unde larna începe în Octombrie și sfârșește în Iunie, Românii din slujba fabricilor

de cherestea (de tăiat scânduri și grinzi) unde sunt plătiți cu cele mai amărite plăți de saliori, sunt siliiși, spre a se putea încălzi să plătească rămășițele dela lucratul (ce-l fac ei) lemnului, cu 300 Lei până la 500 Lei metrul cub. În același timp fabricile — toate străine — vând lemnul lucrat cu 1800 până la 2000 Lei metrul cub. Iar „Fondul Religioz” (al bisericii) a cărui e totul pe aci (pământul, pădurea, drumurile, locomotivele, vagoanele, etc.), primește... 120 Lei pe metrul cub!

„Cu cât se îmbogățesc, se înmulțesc, se împuțernicesc străinii, cu atât sărăcesc, scad și sunt umiliți Românii.

„Vai de biet Român, săracul, îndărât tot dă ca racul!”

Acesta a fost suspinul lui Eminescu, care văzuse jalea Bucovinei „Din Hotin la Vatra-Dornei”.

„Der Eminescu cunoșcuse o Bucovină îngenunchiată stăpânirii străine. Asupra ținutului platea puterea de fier a vulturului cu două capete, pe când astăzi, făfăile mândru drapelul cu cele trei culori românești.

„Câtă libertate, câtă deșteptare națională, câtă mândrie înțelegătoare adus-a Bucovinei acest drapel în culele (creșele, îndoiturile) sale? Ce am făcut până astăzi pentru desrobirea de fapt a ținutului românesc? Câtă schimbare făptuit-a în obiceiurile administrative, în suflete? Cu ce dovedim astăzi că Bucovina a încetat să fie a străinilor, și este întregă, toată, ca altă dată, a Românilor?

„Eminescu a cunoscut o Bucovină în care:

„Din Hotin la Vatra-Dornei
„A mâncat omida cornii”,

iar după 8 ani de libertate românească, omida este tot atât de lacomă și de hrănită, iar Românul este tot atât de îngenunchiat și de sărăcit!...”

În fața acestor stări revoltătoare de umilitoare, stări pe cari guvernele noastre dela București le sufăr în chip păcătos, lăsând Bucovina pe mâna unui fiac de om ce se zice Ministrul al Bucovinei „Dori Popovici”, slugă al tuturor străinilor, — dl Bacalbașa se mângăie și ne mângăie cu faptul, că — ciocnirile aprinse, uneori sângeroase, ale tineretului bucovinean, cărui lămea i-a zis: „scandalul școlăresc” (în care tinerul Totu a răpus o obraznică năpărcă evreiască) dovedind că „în ori ce rău este și un

bine”, — a dat drumul laptei pentru românizarea țării, și că azi — deșteptarea românească se întinde văzând cu ochii, dela un hotar la celalalt! „Știrile ce ne vin din Bucovina, — spune dsa — arată toate că ceasul deșteptător pentru neam a sunat... Valorile românești sunt în creștere... Gasul adevăratei deșteptări naționale cuprinde sat după sat, cântun după cântun, în pământul binecuvântat al nenorocitului ținut...”

O, de ar fi adevărat, și dacă zvoana deșteptătoare nu s'ar opri prea curând, ci și ar întinde valurile până la București, să deștepte odată pe domni din scaunele puterii, pe cei de azi și pe cei de ieri, — cari par nesimțitori față de aceste stări, sau fricoși a se atinge de ele. Numai cu pocnituri de revolvere li se trezește lor luarea aminte? Vorbele înțelepților și curajilor iubitori de neam, nu ajung la urechile lor?

Să tee sama, căci răul ce se vede în Bucovina în măsură îngrozitoare, e la fel, ori și mai mare, în Basarabia, și nu mult mai mic în Ardeal, — ba chiar în București de sub ochii dâșilor! — Să nu mai lase țara pe mâna unor nepricepuți ori nevrednici ca Dori Popovici și alții ca el. Fiecare „Ministru” să fie un adevărat apărător al neamului, și lucrător pentru înălțarea lui, — nu pentru a înfățișa încă pe sugrumătorii noștri, și a le da „dreptari” noi, o cum face ministrul Petrovici (și alții) cu știrca soților săi din guvern!

Dările — prea urcate.

Fol de seamă din București cercetează bugetul statului pe 1927 și venitele ce i vor aduce dările cele noi, urcate din cale-afară. Și ele scot la iveală o șiretenie a guvernului, care apasă prea greu pe punga noastră a plătitorilor de dare:

Guvernul a venit în fața țării cu un buget nu prea mărit față de trecut. S'a oprit la 33 miliarde, — încât lumea a aflat că e întemeiată această urcare, nu prea mare față de cele 31 miliarde de anul trecut.

Dar șiretenia stă în creșterea dărilor: Acestea sunt așa fel urcate că vor da statului un venit de 38-40 de miliarde, — adică cu 5-7 miliarde mai mult!

Atunci guvernul spune: Am prisosuri, am de unde coperi cheltuielile noi, cari n'au fost luate în buget... Vine cu cereri întregitoare de chel-

tuieli, — și cheltuește ca și cum ar fi arătat din capul localului buget de 36-38 miliarde. Noi, mulțimea plătitorilor, numai bucura nu ne putem de așa „politică”...

Duminica napoi!

Sâmbăta nainte!

— Așa vrea d. Ministrul al Școlilor —

Nainte cu vre-o lună a dat voce elevilor Evrei din Licee, ca Sâmbăta să nu „desemneze”, ca să nu și calce legea care le spune că Sâmbăta să nu „lucreze” nimic. (Pân' acum au „lucrat” și au sporit în toate, — ce o fi de aci 'ncolo!).

Iar mai nou d. Ministrul al Școlilor, Petrovici, profesor la Universitatea din Iași, a mers cu un pas mai departe:

Fiindcă mai mulți elevi evrei ai unei școli particulare aveau de dat examen în fața comisiei dela o Școală rom. de stat, Direcția Școlii evreiești a intervenit la Minister, să nu pună ziua de examen pe Sâmbăta...

Și îndată Ministerul a hotărât: Examenul să se țină Duminică!, ca să nu fie atins simțul religios al elevilor evrei. De cei creștini, cui li pasă!

Unele — altele.

12 miliarde pe beutură.

Dr. Gerota adunând datele despre cât s'a beut în țara noastră în a. 1924 a aflat că s'a beut de 12 miliarde Lei (12 mii de milioane!) Bugetul statului era de vre o 28 miliarde. — așadar s'a beut cam pe jumătatea din cât fac toate cheltuielile țării la o dată! C'ne însă nu s'a mâncat decât de 6 miliarde. Nu în zadar are Românul vorba: „Mâncarea ca mâncarea, beutură să fie, că aceea nădejdea!”

Femei, tot mai multe.

După o numărătoare, Jugoslavia are azi 12 milioane și ceva de locuitori. Dintre aceștia sunt cam 5 milioane și 900 de mii bărbați și 6 milioane 100 mii femei. — sau femei cu 200.000 mai multe.

Din Basarabia

Spre lauda stăpânirii de până azi, — cea mai mare parte liberale, — azi orașul conducător al Basarabiei, Chișinău, are 340.000 de Jidani, când înainte de războiu avea numai 60-70.000. — Creștini, Ro-

mâni cu Ruși la olaltă, înainte de războiu erau vre o 40-45.000, — azi sunt cam tot atâta. Doar că atunci se venea 2 jidani la un creștin, azi 6 jidani pe un creștin!

Și asta se zice — stăpânire românească!

Din Banat

„Viața Nouă” din Caransebeș spune că, din darea de seamă a Consiliului de administrație a „Comunității de Avere”, au ieșit la iveală, pe lângă părțile bune, și multe rele. De pildă s'a vădit că în 1926 conducerea Comunității a vândut 5000 vagoane de lemne, din mână liberă, fără licitație, cum ar fi cerut legea. Arată că și în Socotelle Comunității și în Buget, se pun sume cari nu și ar avea locul acolo sau nu s bine întemelte; — că se cheltuiește prea mult unde nu-l de lipsă, de pildă un elev înțreținut în Internatul Comunității costă 2000 Lei pe lună (cu atâta-l luat în socoteli), în vreme ce în Internatul „Școlii Normale” din același oraș, se cheltuie numai o mie de Lei pe lună pentru un elev. Se vând păduri fără licitație — și altele. Reiese că a intrat domnia bunului plac și în gospodăria marelui așezământ „Comunitatea de Avere” din granită.

„Asociația Culturală” bănățeană, a început a lucra la sate cu bun spor. În Ian. a fost în comuna Banloc (plasa Deta) și în Partoș, ținând conferințe (vorbiți bine pregătite) poporului și înființând în fiecare comună câte o Bibliotecă populară. A luat parte popor mult și cărțurari din Timișoara și din partea localului.

— În 16 Ian. solii aceleași Asociașunii Culturale au ieșit în comunele Deta și Deta, așezând aci un despărțământ al Asociașunii, ținând poporului vorbiri îndemnătoare la lumină, și pregătind și aci înființarea de Bibliotecă populare.

Lucruri de laudă.

COMUNIȘTII

ca oameni ce vor să zdruncine buna rânduală din țări, — luând locul „anarhiștilor” de pe vremuri, — dau semne de viață:

— În Polonia s'a descoperit o mare țasătură de răutăți (complot) pentru răsturnarea ordinii în stat. S'au făcut aproape 400 de arestări de persoane bănuite a fi părtașe răutății. La cercetările ce s'au făcut pe la casele lor, s'au aflat cântărmii uziașe de arme și muniții, pe cari le-ar fi dat în mână celor ce l-ar fi urmat pe drumul tulburărilor răsturnătoare.

— La New York în fața palatului în care se află Consulatul Italiei, o bombă a luat foc, spărgându-se cu zgomot cutremurător. A zdrobit mulțime de ferești. Aruncătorul a fost arestat. Il cheamă Mayer Schemyatz.

Sfat învățătoresc la Ș b'șel.

În 16 Ian. și-a ținut „Cercul cultural învățătoresc” de pe Velea-Berului — (lângă Orăștie) sedința, în comuna Ș b'șelul ve hiu. Învățătorii, în frunte cu d. revizor de control Const. Balcu și cu învățătoarele dela școala prim. a statului din Orăștie, au luat întâi parte la slujba d-zeiască din biserică.

Răspunsurile liturgice le-au dat învățătorii sub conducerea dnl rev. Balcu. Di preot Jura a binevnetat pe membrii Cercului Cultural învățătoresc, arătând scopul venirii lor aici și îndeamnă pe numărul lor să asculte cu luare aminte învățătorii și sfaturile pe cari le aud azi dela acești povățuitori ai poporului pe drumul luminii. — Di președ. Gh. Danil, invitat pe d. inv. I. Isac să și spuă conferința, povăța. Acesta, în pilde, în asemănări și în aplicarea la nevoile zilnice, arată folosul legii școlare și multul bine care izvoiește pentru popor, din împlinirea acestei legi. Dsa invită pe părinți, ca, cu dragoste de neam, să și trimită copii regulat la școală și să nu aducă pe învățătorii la aceea, ca cu pedepse să i silească la cercetarea școlii.

Al doilea punct al conferinței l-a ținut dls. rev. școlar. C. Balcu vorbind despre ceva practic: de folos pipăit, potrivit localului: Din economia de pomi, și în deosebire despre însemnătatea și valoarea cultivării și înmulțirii în număr mare a nucilor, pentru care acest fruct este foarte prielnic. Vorbește despre îngrijirea lor și de unele boale, ce se încuibă în lemnul nucului în arma neștinței și negrijii de a-l apăra la timp. Peu pilde vii, dovedește, cât de greșită este părerea acelor, cari spun, că dacă sunt prea mult nucii, nu au cui le vinde. Le dovedește că tocmai atunci sunt mai cotate și mai bine plătite, pentru că alegă cumpărătorii din toate țările, știind că aici nu mai este vorba de 2-3 vagoane, ci de 20-30 vagoane.

După terminarea conferinței, dnl învățătorii participanți, cu di preot împreună au luat masa la di inv. dir. I. Căliman.

Pentru Căminul „Cultural Creștin”

(Casa Studenților).

Am mai primit:

Din Pianul-de-jos suma de Lei 530 trimisă nouă de di Savu Miha, sumă strânsă de o inimosă ceată de tinerii elevi ce au umblat cu „Colinda”. Ei au fost cu drag primii și dăruții de cei pe la cari au ajuns a merge. Li-au dăruit pentru frumosul scop al „Căminului” dela Iași: di Simion Armean, secr. com. 100 Lei; Meliton Todoran 100 Lei; Savu Muntean 100 Lei; Herica I. 100 L., G. Savu 50 L., P. Todoran 40 L., Romul Beza 40 L. — De tot 530 Lei. Fie pomeniți cu laudă vrednicii colaboratori și cinstiții lor dăruitori.

Din Șineai (j. Murăș) au dăruit: Casina Română 150 lei; Roman Constantin 100 lei; Ioan Rechiță 50 Lei, de tot 300 Lei — Ioan Alcu I. Nică din Ghelar (j. Huned.) trimișând abonamentul la foi a adus și 30 Lei pt. Cămin; — Const. Polocan din Dognecea (Bănat) 50 Lei — Solomon Jola

din Bătuța (jud. Arad) 15 lei. — Fie laudați.

Din America

iară o știre frumoasă: Di Nicolae Tecău, din Campbell (Ohio), primind dela noi 44 Calendare, le-a pus în vânzare nu pentru a câștiga d-sa ceva cu ele, ci pentru a face câștig la două așezăminte culturale românești de acasă: „Căminul Cultural” dela Iași și „Sanatorului” de tuberculeși din Colibița. Așa apoi fiecare a dat pentru Calendar mai mult decât îi era prețul. În loc de 12-13 cenți, au dat 25, 50 cenți și chiar 1 dollar, așadar de 2 ori, de 4 și de 10 ori prețul lui. Așa di Tecău a adunat 25 dollari, pe cari i-a prefăcut în 4900 Lei, ce ni i-a trimis nouă. Din suma asta oprind prețul Calendarilor și cheltuielile trimiterii, rămân câștig curat 4000 Lei, — din cari punem 2000 la Cămin, 2000 se trimit la Sanatoriul din Colibița. — Iată și numele frașilor noștri americani cari au ascultat îndemnul bun al dnl Tecău și au dăruit pentru cele 2 scopuri nobile:

Di Nic. Pitița, profesor (român) la Liceul din Campbell, 1 doll 50 cenți, (cam 300 Lei). — Câte 1 dollar (cam 200 Lei) au dăruit: Ilie Roman, Izidor Păcurar, Samuil Fecete, Augustin Bogdan, Gligor Hitiș, G. Moldovan, P. Crista, Nic Tecușian, Ioan Limbean și G. Penciu — Câte 50 cenți (cam 100 Lei) au dăruit: Emil Ramba, Gavrilă Negreș, I. Dragoș, S. Solimbeșian, N. Gibb, Pavel Badila, Alex. Aron, Nic. Todor, I. I. Ardeal, artistul românilor din America, Paulina Albu, Moisa Roman, I. Salistean, Dan Lazar, I. Haduagh, Dum. Rađu, D. Popescu, I. Dangh, Marin Simescu, Nic. Novac, Ioan George, Dan Popovici, Grigore Bacila, I. Stoia; — Câte 25 cenți: Nic. Codrea, I. Cozma, Dack Polacu, Ioan Muntean, P. Tincu, Ioan Bela, Petru Opincar, Simion Părvu.

De tot azi . . . Lei 2925 —

Din Nr. 4 . . . 263.253 —

De tot la „Lib.” Lei 266.178 —

Pacea lumii.

pare că nu și află liniștea dorită! Tulburările din Mexico, nu se mai sfârșesc. Lupta catolicilor contra autorității de stat, se ține dîrză; zilnic sunt arestați preoți, protoerei și A h'erei, cari propoveduesc credinșoșilor lor nesupunerea față de puterea și voința statului.

— Mai nou s'a iscat o încordare primejdioasă între Nicaragua și Statele Unite americane. America a mobilizat (chemat sub arme) Regimentul 5 din Virginia, spre a-l trimite în Nicaragua.

Și față de Mexico, America vrea să pășească spre a face ea ordine acolo.

Nu se știe încă, ce va ieși din tot lucrul.

— În China războiul civil arde încă puternic. El se îndreaptă tot mai mult împotriva strelnilor, cu Englezii în frunte.

Din Săcuime

Zarul „Românul” din Arad publică o știre ce-l vine dela un cetitor din județul sășesc Trei-Scaune.

În acest județ — spune vestitorul, — de 37 de ani stârpește pădurile o societate strelnă cu numele „Groedel”, care tăie păduri pe 22.000 de jugăre cumpărate dela comunele învecinate, — apoi încă pe atâtea păduri luate cu arândă dela statul român (care, firește, numai lor le-a putut da!

Acșionarii (părtașii) și mai ales slujbașii sunt toți jidani. Un singur slujboș creștin este între ei, — și acesta numai așa a putut prinde o slujbă mai mică, ca a luat în căsătorie o jidoavcă!

Doar printre muncitorii sunt destul români, palzi, slăbiți, plini de toate boalele, din pricina mizeriei în care trăiesc. Au, cel dela gater, pentru lucru de 10 ceasuri pe zi, iar cel din pădure de dimineața până seara târziu, câte 80 Lei pe zi, unli doar cu 90-100-110, — iar femeile cu 30-40 Lei pe zi.

Vestitorul strigă după ajutor. Dă alarma, că ni se prăpădesc acolo oamenii din popor, — dar cine îi va auzi? Bucureștii e prea departe și e cam surd.

Pentru N. Totu.

Din Turgujel (I. Vaslui), ne-a trimis bunul nostru abonat Vasile I. Onofrei Lei 270 scriindu-ne:

Brazdă nouă...

„Cățiva flăcăi, atâta la număr, căți studenți au fost arestați, au format un plug cu bol, împodobit cu verdeață, steaguri tricolor și svastica, cu clopot și bice, — și au plecat la „Urare de Anul Nou” pe la casele celor mai buni Români de aci, ca să tragă brazdă nouă pentru anul 1927... Din mâna și bici pocneau, iar din gură glăsuiau urătura cea nouă: „Palatele boeresti, sunt azi havre jidovești!...” S'au dus întâi la Președintele din loc a „Ligii Ap. N. Creștine”, la părintele M. Leca, apoi la alți, arându-le:

Pe egorii strămoșesc
Crească grăul românesc,
Iar neghina jidovească
Focul să o mistuiească.
Brazda noastră să rodească,
România să n'aflorească
Regele mulți ani trăiască!

Cel urași au răspuns cu daruri pentru fratele în suferință al junilor ce trăgeau „brazda nouă”, pentru N. Totu. Au dăruit:

Părintele Ec. M. Leca 110 Lei, câte 20 Lei: C. Gh. Neagu, V. Zapodean, D. Voinea, P. Miron, Al. Carnaru; — câte 10 Lei: Gh. P. Ursachi, T. Onofrei, C. V. Palade, R. Gh. Pichineru, — de tot 270 Lei.

Din Cetățele (j. Satu Mare) ne-a trimis bunul nostru cetitor Vasile Țura 200 Lei, dăruții de:

Vasile Țura 30 Lei; câte 20 Lei: N. Juga, I. Poduț, Șt. Costin, I. Baban; — câte 10 Lei: Gav. Poduț, I. Boută, Șt. Țura, Costan Costin, Șt. Balomiri, N. Pop, Sim. Țură, Gav. Costin, și Gav. Herta.

Din Ungheul (I. Iași) ne-a trimis d-na Sofia I. Arghir, 200 Lei, pimiți dela:

Dna Stefania Constantinescu 50 Lei, Dna Sofia I. Arghir 50 Lei; câte 20 Lei: D-ra Lelia Seretianu, D-ra Caludi, dnl: M. Mitache, D. Casian și N. Popescu.

În Bistrița un tiner bun de Liceu, Nicolae Sura, ne-a cerut 10 Calendare Naționale spre vânzare Le-a vândut și în loc să-și țină sieși câștigul de 3 Lei la fiecare, ne-a trimis partea ce ni se cidea nouă, ca plătit a calendarilor, iar cei 30 Lei câștigul dînsului l'a dăruit „fratelui mai mare” în suferință pentru neam, N. Totu. Ce frumos grăește fapta tinerului Saucal.

— Frumos dar vine pentru N. Totu

din *Cidreag* (sat în jud. Sătmar) dela vrednicul nostru cetitor *Victor Ilies*, care vede acolo ce va să zică a fi ros de omida evreiască și știe prețai pe cei cari se ridică împotriva acestui rău. D-sa ne trimite **500 Lei**, primiți dela următorii:

Anton Silaghi Corbu, din Porumbesti, 100 Lei; Iosif Silaghi Corbu din Turul-Lung, 100 Lei; George Talpoș din Halmeu 100 Lei; Gavril Kómvies din Halmeu 100 Lei; și Victor Ilies din Cidreag 100 Lei.

Din *Prilipeș* (j. Caraș) ne a trimis fratele Iosif *Andrei*, 280 Lei, primiți dela:

Sofronie Sârbu 35 Lei, R. Zarva 25 Lei; — Câte 20 Lei: Aurel Buliga, Gh. Cloplea, inv. I. Bojnica, I. Drăgăla, Primar Mih. Suveți, Șt. Andrei, Eremie Borchescu, Aurel Andrei, Tima Bolonță; câte 10 Lei: Anton Ficu, N. Andrei, N. Mătarăngă și Ios. Andrei.

— De-odată cu plata abonamentului am adus, ca ajutor pentru N. Totu: P. Rus din Tăurenii (j. Turda) 40 Lei; Ghiță Belu din Doclin (Bănat) 30 Lei; Ios. Bucureștean, Hondol (j. Huned.) 30 Lei.

De tot azi . . . Lei 1.580.—
Din Nr. 2 (1927) . . . 13.268.—

Total Lei 14848.—

Ce fac neamurile lui

Marmorosch-Blank?

Siguranța dela București a primit rapoarte din Basarabia, despre lucruri interesante:

Crișmarii evrei din orașul Bălți au descoperit un nou chip ușor de îmbogățire:

Ei merg în târg și cumpără bucatele (cerealele) aduse de țărani, plătindu le mult mai bine ca altă lume. După ce le ia luat cerealele, le plătește, apoi le duce pe vânător să-l dea și un pahar de „aldă-maș” (cînă, de bucuria târgului). În crîșma Evreului țărani e amețit bine. — căci în beutară se pune „eter” (ceva gaz ce aprinde foarte și amețește), și când omul e „numai bun”, îl lasă să plece.

Dar de odată cu el pleacă și paserile de pradă: unu ori doi evrei anume tocniți, cari urmăresc pe omul beat până iese afară din sat, în larg hotar, unde nu l vede nime, — acolo îl culcă în șanț și-l lasă toți banii primiți pe cereale!

Că a lacomit omul la „câștigul” evreului și s'a lăsat dus de el, unde a vrut...

NOUȚĂȚI

Prințisorul de Croana Mihail a fost dus de mamă sa, Prințipesa Elena, în Italia, la Rapallo, la farm de mare, unde e clima dulce, plăcută, întăritoare. Prințisorul va fi lăsat să petreacă aci mai mult timp, spre a se întoarce acasă bine întărit de aerul de mare. După așezarea lui acolo, mama sa, Prințipesa Elena, se întoarce în țară.

Pentru monumentul M. Sale Regelui la Orăștie, are loc 19, Dec., și la Hunedoara o producție la fel cu cea din Oeva, la care se vor produce dșoarele Dobo și Steer dela Orăștie. Fabrica a pus la îndemână sala în chip gratuit. E năde-dea unei reușite depline. Di Colonel Antonovici, în șeful Monumentului, pune toate stăruințele pentru întregirea sumei de lipsă ridicată prin prețioșul Monument. Străduințele d sale vor și fi încununete de deplină izbândă.

Teatru la Petroșeni. Și în anul acesta Petroșeni vestesc că vor primi cu plăcere Teatrul Național dela Cluj pe un șir de 1—10 reprezentații. Harnic opid!

Furtuni mari pe Marea Neagră s'au deslănțuit în zilele dintâi ale acestei săptămâni. Este ea Marea Neagră mai neliniștită decât altele totdeauna și mai zăbucită de furtuni, — dar cea de acum a fost — și mai ține, — furioasă ca mai rar. Un vapor turcesc s'a fme-cat și din 20 de călători ce se aflau pe el, abia patru su putut fi scăpați cu viață.

Cei ce au rămas încă cu hirtii de 500 Lei vechi (cele mici), aște, că le mai pot schimba la „Banca Națională” sau Sucursalele (Filialele) ei până la 31 Ianuarie.

Comloșul Bănățan — plasă. La stăruințele celor din partea locului, s'a înființat în Comloșul bănățan o nouă plasă (pretură), așezându-se în fruntea ei ca Prim-pretor dl Dr. Sever Mladin. În 5 Ian. a fost așezerea în scaun a noului primpretor în mijloc de frumoase sărbări și înând parte popor foarte mult din comunele ce țin de noua plasă.

Moș de 113 ani. În comuna Pucioasa, satul Bulgărea (j. Dâmbovița) trăește un moș țaran încă viu și cu mintea limpede, în vîrstă de 113 ani! Are 9 copii și 132 de nepoți și strănepoți.

Abonații noștri vechi

cari n'au trimis încă plata pentru foi pe anul de față, sunt rugați să o facă, ad numai numărul acesta și cel al mitor li se mai trimite, — apoi se oprește mersul foilor. **Li rugăm să trimită în aceste 2 săptămâni banii, pentru a nu fi siliți să întrerupem trimiterea.**

Dela Direcțiunea Liceului „Aurel Vlaicu” din Orăștie. — **Aviz.** — Se aduce la cunoștința tuturor elevilor particular înscrși la acest liceu, că examenele încep luni, în 31 Ianuarie și duresă până inclusiv 5 Februarie 1927.

Cu ocazia prezentării la examen fiecare elev va achita la caseria liceului următoarele taxe: Insciere lei 20; frecvență lei 80, pentru examinare lei 1350 Total 1450 lei

Orăștie, la 12 Ian. 1927.

Directiunea.

**Celor ce tușesc
Celor ce au flegmă
Celor slabi la plămâni**
le aduce olinare, vindecare,
poftă de mâncare și putere
leacul

SIROMALT

care e prescriș ca tîmăduitor de cei dintâi Doctori din lume

Se capătă în toate farmaciile (apotecile) Cerești, Cărticica cu îndrumări pentru cei cu plămâni slabe dela

Laboratorul

GEA-Krayer
(954) Timișoara, Nr. 36. s-s

Mulțumită. Subscrisul în numele comunei noastre bisericesti Valeadleni aduc mulțamiri prea vrednice creștine *Ioana Bințințan* din Orăștie, care din inimă curată a binevoit a dărui sfintei noastre Biserici ortodoxe o Evanghelică, legată și aurită, de mare preț.

D zeu să-l răsplătească înmult jertfa adusă și să i fie spre sănătate, viață îndelungată și ertarea păcatelor.

Valeadleni, la 10 Ian. 1927.

Ioan Ivan preot ort.

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea sărbării *Pomului de Crăciun la Orfelinatul din Orăștie* au binevoit a contribui următorii:

Prof. G. Tămaș 200 lei, Colonel Protopopescu 200 lei (pentru colinda orfanilor) R. Spudercă, B. Brassai, maior Madjaru, dna S. Vărmăgean, dș. Lupan și F. Ștern, câte 100 lei, dna Dr. Erdeli și dș. Roșca câte 50 l.

Directiunea școalei de arte și meserii din loc: 20 perechi de ciorapi. *Tuturor li se aduc mulțumiri, de asemeni și onoratorilor familii, cari au binevoit a trimite bogate daruri (prăjituri, poame, cărți, etc) și în fărșit Reuniunii Femeilor Române care a organizat și de data aceasta Pomul de Crăciun, făcând o mare bucurie micilor orfani.*

Domnul Ioan Mihailu din Orăștie din prilejul zilei onomastice, a dăruit 200 lei. Călduroase mulțumiri.

Prezidentă:
Aurora Dr. Dobo.

Mulțumită publică.

Comitetul Școalei Primare de tete din Orăștie a aranjat la 22 Dec. sărbarea „Pomului de Crăciun” cu care ocaziune s'au distribuit hănițe, ciorapi mînuși și altele. elevelor sărace, cari lucruri s'au procurat din colecte benevole. Fetțele au răsplătit această bucurie prin declamarea poeziilor ocazionale și colinde frumoase, cari au contribuit la înălțarea acestei sărbări solemne.

Binevoitorii donatori sunt următorii: *D-na Anușă Dr. Vlad 1000 lei, d-na Lia Preștia 300 lei, d-nele M. Dr. Deac, H. Dr. Orbonaș Văd. V. Vlad, Dr. A. Muntean câte 200 lei; Dr. A. Damian dir. 160 lei; Prof. M. Mosora 130 lei; d-na V. Dr. Erdély, d-ra Doina Dobo, Dr. I. Mihu, Prof. Z. Stanclu, Prof. S. Ciomășiu, Prof. L. Iacob, Căp. Gherman, d-na Spudercă câte 100 lei; V. Col. Florian 50 lei, d-nii Brășai, Androne câte 50 lei, A. Boler 60 lei; Orăștie 40 lei, stud. Popu 40 lei, „Ardelena” 200 L, Funcționarul „Ardelenii” 50 Lei. — Total 3730 lei.*

Materiale de hănițe, bomboane, au dărui: *d-nele A. Vulcu, M. Turdășan, A. Cioca, L. Muntean, Firma Corvin, Oprean, Zobel, Lewitzky, Stern, Schelker, I. Rob și Kuales.*

Comitetul școlar aduce mulțumiri călduroase tuturor cari au împiluit prin donații lipsurile celor năcăjiți.

Posta Redacției.

D Sale Jug Nc. în Pecca. Fil ban și ne scrie, că G. Ponta, pentru care ai trimis banii cu al dtele, e cel de sub No. 994 sau e unul nou sub No. 924, că nu se poate ceti curat numărul casei. Noi l-am scris la cel de sub 994. E bine așa?

Dlul inv. I. Titton în Copăcei (j. Bihor). Te rugăm să ne scrii dacă posta ultimă de care ține satul Copăcei, este Săscădatul sau Drăgești? ca să ținem face adresa fără greș. Căci cea mai nouă Carte de poste nedă pentru Copăcei posta Drăgești, — și dorim a îndruma foile la posta cea bună, de unde să le capeți cu toată posta comunei. Dacă panem altă postă, de care satul nu se ține oficial, vei primi foaia cu întâzieri, sau nici decât. Rugăm a ne lămăsi.

D Sale Nik Fărcășiu, în Casper, Wys. (N. America). Nedat adresa nouă, schimbată, ară-

De ce e iubit încă de dimineața, veritabilul
Spirit de menthol
DIANA
în fiecare casă?

Intâi: Se grijește cu el, ch'or înainte de scolare, în cele mai multe case, întregul trup, ori apoi părți ale acestuia se trează sau masează, pentru felurite cauze. Unii se masează numai pentru că prin sănătoasa sporire și egală împărțire a circulației sângelui, se simt bine în tot corpul. Așa se poate simți numai acela, care lasă să se facă treburile cu adevăratul Spirit Diana.

Cel ce lasă să se maseze (frece) corpul dimineșta cu Spiritul de menthol Diana, își impunternicește munca de zi, și așa oboșitoare; se va simți înviorat, elastic, plin de puterea vieții și sănătos.

A doua: Cei cari au plelea feței scilpicioasă și asudată, sau asudă la mîni, la picioare, la subuori, trebuie să se frece dimineșta cu Spiritul Diana, pentru ca să scape de această neplăcere.

A treia: Cel ce se folosește în fiecare dimineșta în apa sa de spălat Spirit Diana, se poate lipsi de „Apa de toaletă” scumpă streină.

A patra: Celul ce-l cade țere părul capului, sau are părul foarte uscat sau cu mătreașă, să și frece capul dimineșta sau după spălat, cu Spiritul Diana, acela înviorază întregul cap.

A cincea: Ca preparat bine mirositor și dezinfectant, Spiritul Diana e recunoscut ca apă de gură distinsă și plăcută și cu folos galgarizată.

A șasea: Cel ce își pune în fiecare dimineșta Spirit Diana în apă, și își spală gura și gâtul cu aceea, nu va avea miros greu în gură nici dinți răi, nici dureri de dinți, și va avea răsuflarea ușoară, pentrucă Spiritul Diana disolvă flogma.

A șaptea: Pentru copil e prea important să folosească în fiecare dimineșta Spiritul Diana, pentrucă el, prin puterea sa de dezinfectare, îl ferește de dureri de gât și de aprindere a migdalelor.

A opta: Celce își grijește dinții cu Spirit Diana, va avea totdeauna dinții scilpicind de albi. Prin călătirea gurii cu Spirit Diana, se înlătură resturile de mâncare de printre dinți. Aceste resturi de mâncări dau miros rău gurii și fac dureri de dinți.

A nouă: Mulți sufer dimineșta de infundarea nărilor. A cest rău se înlătură îndată, dacă mirosim Spiritul Diana și tregem ușor din el pe nas. Strănutul cel mai puternic pierce astfel în 24 ore. — Spiritul Diana întărește, domolește durerile, înviorază, desinfecteză. Aroma lui e plăcută și se răspândește în odaia întregă.

La cumpărare, cere expres veritabilul Spirit de menthol „DIANA” pentrucă sunt în negoț multe falsificate și imitații nevrednice nimic. Se capătă: în toată țara, pretutindenea!

tând numai No. 1096, fără a numi strada. E destul așa? Iți vine foaia așa?

D Sale T. Vințan, Sănnie-mare. Foaia vă e plătită până la sfârșitul anului trecut.

D Sale I. Găldău, Ponorel. Pe a tr. mai e un rest de 40 Lei.

Dsale G. Adoc, inv. dir. Beba, Anul de față vă e plătit întreg.

Dlul Petru Zgârdea, Forotic. Primit 255 lei. Călduroase mulțumiri.

Tae lemne, cu motorul și le creapă, — cu prețuri moderate:

Fridrich Koditek
(974) 1-4 Orăștie, str. Romosului 5.

Un vagon de ceapă

e de vânzare la subscribul, de toată la un loc, fie în părți mai mici. — Adresa: (967) 2-2

Ien Berian (Pantă),
Orăștie, Str. A. Murășan (Fabrică).

Opt jgăre de pământ

sunt de vânzare în Sebeșul săsesc. Loc f. bun de vite, de bucate, de fânaș. Informații la:

D-na Ana Oancea
croitoreasă, Orăștie,
str. Mih. Viteazul 48.
(972) 1-4

Imprimare

pentru notari și primari.

Am redactat pentru dnl notari și primari: Arătări în cauze contra-venționale de câmp, provăzute cu Decisul preturei pentru pertractare, — etc.

Sunt compuse cu toate îndrumările și dispozițiile legale, așa că se pot întregi cu ușurință.

Trimise franco-recomandate costă bucata 2 Lei, dacă se comadă cel puțin 50 bucăți.

Petru Damian
Prim-pretor, Orăștie.
(9) 3-3

„GRĂNIȚERUL”
Institut de credit și economii, societate pe acții în Dobra.

Convocare.

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „GRĂNIȚERUL”, ca societate pe acții, în virtutea § ului 11 din statute, se invită la

a **XXVII-a** adunare generală ordinară, care se va ținea în Dobra, la 24 Februarie 1927, la 3 ore p. m., în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Deschiderea adunării generale; numirea notarului și a doi scrutinători, cari au să verifice și procesul verbal.
2. Raportul consiliului de administrație, Bilanțul anual, raportul Comitetului de cenzori și darea absolutoriului.
3. Distribuirea profitului net, realizat cu finea anului.
4. Hotărâre cu privire la sporirea capitalului societar.
5. Alegerea unui membru în Consiliul de administrație.
6. Propunerea Consiliului de Administrație referitoare la salariile și diurnele membrilor.

P. T. acționari, cari voesc a participa la adunarea generală, să binevoiască a și depune acțiile, conform § ului 12 din statute, cel mult până 23 Februarie 1927, la cassa societății, sau la cassa altor institute, cari sunt membre la „Solidaritatea”.

Dobra, din ședința pleacă a Consiliului de administrație și a Comitetului de cenzori, ținută la 9 Ianuarie 1927.

(973) 1-1

Consiliul de administrație

Raportul Comitetului de cenzori.

Onorată adunare generală!

Subsemnatul Comitet de cenzori, în decursul anului 1926 prezentându-ne în mai multe rânduri la institutul nostru „Grănițerul”, am controlat cărțile, cassa și mersul afacerilor acestui institut, deci ne am convins, că administrarea averii institutului este corectă.

Cenzurând socotelile anuale, le-am aflat în consonanță cu cărțile purtate la institut și exacte.

Astfel Vă propunem:

1. Să aprobați Bilanțul și Contul Profit și Perdere, dând atât Consiliului de administrație, cât și Comitetului de cenzori, absolutoriului.

2. Să primiți propunerea Consiliului de administrație, referitoare la distribuirea profitului net de Lei 286.049 39, la care și noi ne alăturăm, — fixându-se dividendă la 16%.

Dobra, la 9 Ianuarie 1927.

Comitetul de cenzori al Institutului de credit și economii „Grănițerul”:

Traian Olariu m. p. **Dumitru Datoa** m. p.
Solomon Giurcoane m. p. **Adrian Olariu** m. p. **Adam Pascu** m. p.

CALENDARUL NAȚIONAL

al „FOII INTERESANTE”, pe 1927.

Cum se vinde Calendarul?

1 Calendar singur, luat din prăvălie: cu 17 Lei. Trimise pe poștă, franco-recomandat, se trimit cu următoarele prețuri:

1 Calendar singur, franco-recomandat 26 Lei.

2 până la 5 exemplare, cu 20 Lei unul.

Dela 6—10 cu 15 Lei unul.

Dela 10 în sus, cu 13 Lei unul, și peste prețul tuturora laolaltă socotit, se adaugă 10 Lei taxa de poștă recomandat. (Așadar pentru 10 exemplare trimiți 130 Lei și 10 Lei recomandarea, de tot 140 Lei; — pentru 20 exemplare 280 Lei și așa mai departe).

Fără bani înainte veniți, nu se trimit. — Numai abonaților nostri vechi, buni plătitori, le trimitem, la cerere, câte 10—15 ex. pe cari să le plătească după vânzare, — oprindu-și 3 Lei la fiecare exemplar vândut, pentru osteneala lor. — A se trimite bani și cereri la:

Admin. „Libertatea”
Orăștie (jud. Hunedoara).

(0) 5—

O casă de vânzare

este în Sebeșul săsesc, situată în mijlocul orașului. Constătoare din 3 camere și bu-ătărie, grădină mare și frumoasă, în fundul grădinii curge râul morii și e aproape de Școala și Biserica. Poziție bună pentru orice afaceri.

Amatori se pot adresa la Proprietar: Str. Nicolae Iorga Nr. 4 Sebeșul săsesc. (971) 1-3

Un motor de benzina, de 10 H. P. — în stare bună, e de vânzare la:

G Reb,
(970) 1-2 Turmaș, p. Orăștie.

Altoi de viță și tot felul de viță de viu direct producătoare, bogată în rădăcini, de 1 și 2 ani, mai departe Riparia și viță de vie de 1 și 2 ani cu rădăcini, din aceleași soiuri viță netedă, se poate procura pe prețurile cele mai ieftine, la via

(934) 7-15 **I. Szücs,**
Diosig, 31 (în Bihor).
— Preț-curent gratuit și franco —

PODGORENI!

Atreg atenția marilor podgoreni, Cooperative, Bănci și comercianți de vite, că în pepiniera mea se pot cumpăra în orice cantitate și cu prețurile cele mai avantajoase renomitele vite altoite de 1 și 2 ani cu rădăcini abundente din ÉRMELLÉK și varietățile direct producătoare, nobilizate prin fecundajul polemului de flori. La cumpărări mai mari, reducere considerabilă. — La cerere trimit imediat g. albe și franco catalogul meu. Adresa:

Ștefan Kágyi Szabó
(960) proprietar de pepinieră 5-10
Oradea, Parcul Carmen Sylva 12.

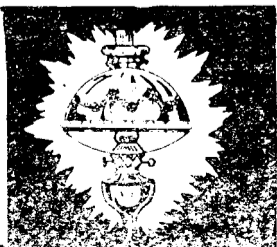
„Petrolux” este o lampă miraculoasă

Becul poate fi întrebuințat în orice lampă. Consuma orice fel de petrol, produce o lumina de 90 de luminări. Consuma în 15 ore 1 litru de petrol.

Cumparați numai becuri de „PETROLUX”! Feriți Vă de imitațiilor! Cereți lista de prețuri gratuite.

„PETROLUX”, TIMIȘOARA, STR. I. VACARESCU 30

Prețul unui bec complet, franco rambursat Lei 750 —
Prețul unui lămpă de masă Lei 1500

Beția

Cine voesc a scăpa de patima aceasta uricioasă, să întrebuințeze „Antibiotinul VERTES”, scutit legal, preparat de mult încercat, care desguștă bețivul de beuturi spirtoase. Fiind fără gust, se poate da pătimașului fără știrea sa. Mil și mil de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —

Farmacia la „VULTURUL ALB” Nr. 33, Lugoj, Banat.

Bețnavii de PLĂMANI

astmatici bolnavi de pept scrofuleși anemici săraci de sânge slăbiți

afă mult dorita ușurare a suferințelor lor prin Siropul VERTES

4 sticle 540 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie. —